(Fig. 2). 299 1–4 m² test pits (a total of 308.5 m²) were excavated. Nine new Stone Age find spots (Šventoji 43–50, Būtingė 7) were discovered and seven previously described find spots (Šventoji 10–13, 18, 40, Būtingė 1) located. Three of the discovered find spots (Šventoji 43, 47, 48) are especially important because organic material has survived in their Middle Neolithic and Bronze Age layers. The Šventoji 47 and 48 find spots, which are in layers, waterlogged by current and old riverbeds, were used to test an easy drainage system specially constructed for excavating test pits (Fig. 3). Among the isolated artefacts, the flint dagger fragment, probably brought from Denmark or NE Germany circa 2000 BC, that was found on the surface of the soil in Būtingė should be pointed out (Fig. 4). A total of about 1300 finds were collected: wood, amber, flint, other types of stone, hand built pottery, etc. While the majority of the finds date to the Middle Neolithic, Late Neolithic, and Bronze Age, Modern Age, i.e. 17th–18th–centuries finds were also found (Fig. 5). The Šventoji microregion is one of the most explored sites in Lithuania (Fig. 6). The excavations in Šventoji will continue in 2014, including the search for new objects using magnetometry. The investigation is being funded by the Research Council of Lithuania (VP1–3.1–*ŠMM*–07–K–03–021).

Gabrielė Rimkutė

Dūkštelių akmens amžiaus gyvenvietės 1 kasinėjimai

Dūkštelių akmens amžiaus gyvenvietė 1 yra Vilniaus r., 700 m į PR nuo Dūkštelio ežero, 50 m į V–ŠV nuo senų kolūkinių fermų pastatų griuvėsių, į ŠR nuo kelio Bukiškis–Maišiagala, pakilumoje abipus žvyrkelio Dūkšteliai–Pavydokiai, Dūkštelių gyvenvietės teritorijoje, (1 pav.). Ji kol kas nėra įtraukta į NKVR. Geomorfologiškai gyvenvietė yra ant kadaise egzistavusio Dūkštelio ežero R kranto – pusiasalio, smėlingoje pakilumoje. Akmens amžiaus gyvenvietė aptikta 2011 m., kai vietinių gyventojų kasamo smėlio duobėse buvo atsitiktinai rasta titnago nuoskala. Po metų Skauduliškių ir Dūkštelio ežerų mikroregione vykdant žvalgomuosius tyrimus toje vietoje, abipus kelio Dūkšteliai–Pavydokiai, buvo iškasta keletas šurfų, kuriuose buvo rasta titnago radinių (*ATL 2012 metais,* V., 2013, p. 587–590). 2013 m. pradžioje pastebėta, kad smėlio kasyba akmens amžiaus gyvenvietės ribose intensyvėja, iškapstytame smėlyje aptikta besimėtančių titnaginių radinių. Archeologiniam objektui per kelis mėnesius padaryta nemaža žala: suardyta daugiau nei 7 m² gyvenvietės teritorijos. Dėl to akmens amžiaus gyvenvietę nuspręsta tyrinėti išsamiau.

Iš viso Dūkštelių gyvenvietės 1 teritorijoje ištirtas 45 m² dydžio plotas, kuriame fiksuota keliasluoksnė stratigrafija. Viršutinis sluoksnis – 10–15 cm storio miškožemis, kuris perkasos PR pusėje buvo perstumdytas kolūkinių fermų statybų metu. Po juo atsidengė 15–20 cm storio gelsvai pilko smulkiagrūdžio smėlio sluoksnis su įvairialaikiais radiniais. Galiausiai apie 20–40 cm gylyje pasiektas geltono smulkiagrūdžio smėlio sluoksnis, pereinantis į balkšvesnį įžemį, kuriame rasta titnaginių radinių ir kelios struktūros. Tarp įžeminio ir gelsvai pilko smėlio sluoksnių perkasos ŠV dalyje įsiterpė 5–10 cm storio ryškiai geltono smėlio sluoksnis, kuriame taip pat rasta keletas titnago radinių ir vėlyvos keramikos šukių. Ties kv. 3C–D įžemyje atsidengė priesmėlingas žvyras.

Tyrimų metu aptikta keli šimtai vienetų titnago radinių (iš jų kelios dešimtys su antriniu apdirbimu) (2 pav.), keli degę kauliukų frag-

1 pav. Gyvenvietės situacijos planas M 1:10 000 (www.geoportal.lt).
Fig. 1. A map of the locality, 1:10.000.

mentai, pora ochros gabaliukų, taip pat keliasdešimt vėlyvos keramikos šukių. Įžeminiame geltono smulkiagrūdžio smėlio sluoksnyje aptiktos kelios su gyvenviete susijusios struktūros bei nedidelės dėmės. Viena ryškiausių struktūrų – *dėmė 1*. Tai puslankio formos apie 1,8–2 m skersmens ir iki 50 cm pločio peleningo rudai pilko smėlio dėmė su titnaginiais nedegusiais radiniais bei angliukų fragmentais (3, 4 pav.). Ši dėmė atsidengė 25 cm gylyje ir giliausioje vietoje siekė iki 50 cm. Dėmės PV gale buvo sudėta keletas akmenų. Šios struktūros funkcinė interpretacija dar turėtų būti tikslinama.

Kita ryški struktūra atsidengė tame pačiame įžeminiame smėlio sluoksnyje, ties perkasos ŠR sienele, apie 2 m į Š nuo dėmės 1. Tai 1,4–1,5 m skersmens ir 60–65 cm storio įgilinta perdegusio ir peleningo susisluoksniavusio smėlio duobė su keliais titnaginiais dirbiniais. 2013 m. ištirta pusė šio objekto, nes nuspręsta perkasos neplatinti, kadangi toje vie-

2 pav. Titnaginiai radiniai. G. Rimkutės pieš.
Fig. 2. Flint finds.

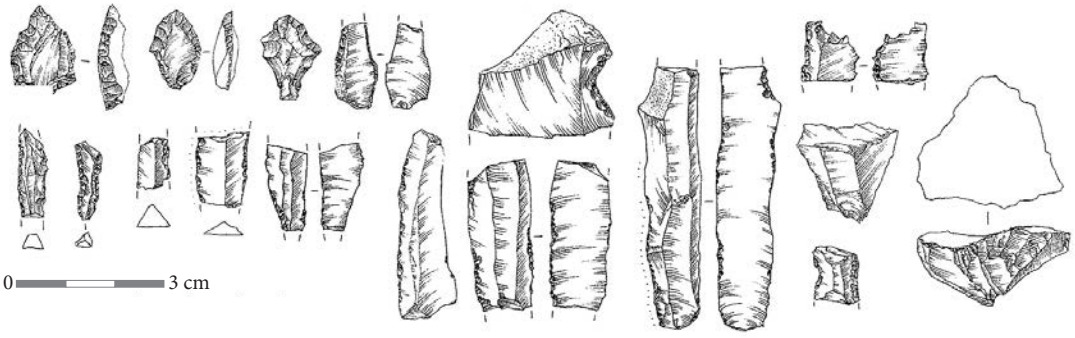

3 pav. Perkasos kv. 5–6A–E kasinėjimų metu. G. Rimkutės nuotr.

Fig. 3. Trench sq. m 5–6A–E during the excavation.

toje auga beržas. Struktūra interpretuota kaip įgilintas *židinys 1* (5 pav.). Greta jo buvo aptikta akmenų, vienas iš jų stambokas. Keletas apvalainukų rasta ir židinio duobėje.

Be jau minėtų objektų, akmens amžiaus gyvenvietėje įžeminiame sluoksnyje taip pat aptiktos kelios pilkai rudo smėlio dėmės su angliukais, kurios galėtų būti siejamos su dėme 1, bei viena tamsesnio rudo smėlio dėmė 6 su titnaginiais radiniais. Greta fiksuota plokščių apvalainukų koncentracija. Šios dėmės paskirtis nėra aiški.

Vertinant visą titnaginį inventorių susidaro įspūdis, kad Dūkštelių akmens amžiaus gyvenvietėje 1 žmonės galėjo apsistoti keliskart. Čia galimai yra persimaišę ankstesnio (ankstyvo mezolito) ir vėlyvesnio laikotarpio (neolito ar bronzos amžiaus) radinių horizontai. Objektų, sietinų su akmens amžiaus gyvenviete radiokarboninis datavimas parodys su kuriais, tipologiškai vėlyvesniais ar ankstyvesniais radiniais, jie koreliuoja.

Viršutiniuose sluoksniuose buvo aptikta vėlyvos keramikos šukių, sietinų su XVI–XIX a.

4 pav. Dėmė 1 perkasoje kv. 5–6A–E. G. Rimkutės nuotr.

Fig. 4. Stain 1 in trench sq. m 5–6A–E.

5 pav. Spėjamo įgilinto židinio 1 pjūvis ties perkasos ŠR sienele. G. Rimkutės nuotr.

Fig. 5. The section of suspected sunken hearth 1 beside the trench's NE wall.

6 pav. Buitinė XVI–XIX a. keramika. G. Rimkutės nuotr.

Fig. 6. 16th–19th–centuries household pottery.

šiose apylinkėse egzistavusiomis kaimavietėmis ir greta vykdyta įvairia ūkine veikla (6 pav.). Tyrimų metu taip pat buvo vizualiai žvalgyti ariami laukai į P nuo Dūkštelių akmens amžiaus gyvenvietės 1, tačiau archeologinių radinių juose neaptikta.

The excavation of the Dūkšteliai Stone Age settlement 1

In 2013, the recently discovered Dūkšteliai Stone Age settlement 1 was excavated (Figs. 1, 3). Based on the flint finds (Fig. 6) discovered during it, the site should be assigned to several habitation periods: Early Mesolithic and Neolithic – Early Bronze Age. Several structure stains were also discovered: a sunken hearth (Fig. 5), the remains of a semicircular burnt structure (Fig. 4), and several stains of indeterminate purpose. Fragments of 16th–19th–centuries ceramics were discovered in the surface layers.

Monika Žemantauskaitė

Žvalgomieji tyrimai Žuvinto ir Amalvo gamtinių kompleksų aplinkoje

Amalvo pelkės ir Žuvinto palių gamtinių kompleksų aplinkoje 2013 m. birželio mėnesį vykdyti žvalgomieji tyrimai, kurių tikslas – naujų archeologinių vietų ir potencialių vietų detaliesiems tyrimams paieška. Prieš pradedant lauko darbus Žuvinto gamtinio rezervato teritorijoje buvo įvertinta gamtinė ir archeologinė situacija. Ankstesnių archeologinių tyrimų metu Žuvinto šlapynės ir Amalvo pelkių aplinkoje surasta daug archeologinių radimviečių. Į NKVR įtrauktos dvi: Žuvintų akmens amžiaus gyvenvietė (UK 31840) ir Ąžuolinių akmens amžiaus gyvenvietė (UK 31834). Visos žinomos radimvietės išsidėsčiusios įvairiose altitudėse – skirtingose ežero terasose. Viršutinės ežero terasos yra intensyvios žemdirbystės zonose, kur menkos kultūrinio sluoksnio išlikimo galimybės. Šių tyrimų metu dėmesys buvo kreipiamas į žemesnes vietas, kuriose, jeigu tik susiformavo, kultūrinis sluoksnis turėtų būti išlikęs, nes dėl pelkėdaros procesų yra apsaugotas nuo ūkinės žmogaus veiklos. Žvalgomiesiems tyri-